

► **Kamer wil verbod op gezichtssluiers in ov, school en ziekenhuis**

‘Kleding die gezicht bedekt hoort niet bij Nederland’

De Kamer praat vandaag over een verbod op gezichtssluiers in onder meer het ov. Maakt de regeling ons land veiliger of is het symboolpolitiek?

Deborah Jongejan
Den Haag

Vervoersbedrijf Arriva moest vorig jaar nog door het stof. Een buschauffeur had een vrouw met een niqab de toegang tot zijn bus geweigerd, ten onrechte. Binnenkort is het andersom: de vrouw is dan strafbaar. Als beide Kamers instemmen met de nieuwe wet, kan de chauffeur de vrouw voortaan vragen haar gezichtssluier af te doen. Als ze dat weigert, mag de chauffeur zonder haar doorrijden. Als ze toch instapt, kan de politie haar beboeten voor maximaal 410 euro.

Het kabinet wil boerka's en nikabs verbieden in het onderwijs, de zorg, het openbaar vervoer en overheidsgebouwen. Het gaat ook om andere gezichtsbedekkende kleding, zoals bivakmutsen, maar de aanleiding voor het verbod vormen de islamitische gezichtssluiers die de afgelopen jaren steeds vaker opduiken in het straatbeeld.

Dreiging

Draagt zo'n verbod bij aan de veiligheid? Niet direct. Minister Ronald Plasterk (Binnenlandse Zaken) schrijft dat de dreiging van terrorisme er niet door zal verminderen.

„Er zijn nauwelijks gevallen bekend van vrouwen met een gezichtssluier die deze hebben gebruikt om criminele handelingen te verrichten”, stelt professor Liesbeth Moors van de Universiteit van Amsterdam, die onderzoek deed onder gesluierde vrouwen. Het zijn ook maar weinig vrouwen die er zo bijlopen: naar schatting gaat het om 100 tot 400 vrouwen.

Toch geeft het verbod mensen wel een veiliger gevoel. Veel mensen vinden het onprettig om in de trein te zitten met iemand van wie je het gezicht niet kunt zien, waardoor je niet kunt inschatten wat voor persoon het is.

„Het is onnatuurlijk om het gezicht te bedekken”, zegt experimenteel psycholoog Mariska Kret van de Universiteit Leiden. „Ons gezicht is een steeds belangrijkere

▲ In het ov wordt het dragen van een boerka of nikab waarschijnlijk strafbaar. FOTO: HH

DUIZEND BOETES

Boerka op straat verboden in België en Frankrijk

In België en Frankrijk geldt al een boerkaverbod, maar dat gaat verder dan het Nederlandse wetsvoorstel. In deze landen is het verboden om het gezicht te bedekken in 'de openbare ruimte', dus ook op straat. In België kunnen boerkadraagsters een boete tussen 90 en 150 euro krijgen, in Frankrijk maximaal 150 euro. In Frankrijk zijn tot en met 2014 meer dan 1.000 boetes uitge-

deeld, schrijft Plasterk aan de Tweede Kamer, voornamelijk aan vrouwen met islamitische gezichtssluiers. Enkelen zijn meerdere keren beboet. Soms leidde handhaving van het boerkaverbod tot 'vijandige samenscholingen' en rellen. Verder meldt de Franse regering dat het aantal dragers van gezichtsbedekkende kleding met de helft is afgenomen sinds de invoering van het

verbod. Dit soort cijfers zijn van België niet bekend. Verschillende Belgen en Fransen zijn naar de rechter gestapt vanwege het in hun ogen oneerlijke verbod. Tot nu toe heeft het verbod echter stand gehouden. Volgens het Europese Hof voor de Rechten van de Mens is het Franse verbod niet strijdig met de vrijheid van godsdienst en het discriminatieverbod.

Dit verbod is symboolpolitiek. Je hebt meer last van geweld in 't ov

—Liesbeth Moors (onderzoeker)

rol gaan spelen in onze communicatie. Het is niet voor niets zo dat ons gezicht in vergelijking met bijvoorbeeld apen haarloos is, dat we grote ogen hebben en veel contrast in het gezicht.”

Een bedekt gezicht maakt het lastiger om elkaar te begrijpen, blijkt uit onderzoek van Kret. Ze liet proefpersonen raden welke emoties versluierde vrouwen hadden. Blijdschap en verdriet waren lastig te herkennen, omdat de mond niet zichtbaar is.

Maar bij islamitische gezichtssluiers speelt ook een negatief beeld een rol, zag Kret toen de proefpersonen ook de emoties

moesten inschatten van gezichten die grotendeels bedekt waren door een sjaal en muts. „Blijdschap werd vaker toegeschreven aan iemand met een muts en sjaal, dan aan iemand met een nikab. Ik denk dat dat te maken heeft met een negatief stereotype dat een islamistisch hoofddeksel oproept.” Deze wet gaat minder ver dan het plan van het vorige kabinet van VVD en CDA, gesteund door Geert Wilders. Zij wilden een algemeen verbod, overal op straat. Maar dit kabinet kiest voor een beperkter verbod: alleen geen bedekte gezichten op plekken waar het de communicatie of dienstver-

lening in de weg zit. Het is voor een vrouw toegestaan om op straat in een boerka te lopen, maar zodra ze een tram instapt is ze strafbaar. De politie mag boetes uitdelen.

Onnodig, vindt onderzoeker Moors. Vrouwen zijn best bereid om hun sluiers even op te tillen als de tramchauffeur hun abonnement moet controleren, merkte zij. „Dit verbod is symboolpolitiek. Het gaat maar om een heel klein aantal vrouwen dat bovendien geen problemen veroorzaakt. Tramchauffeurs hebben meer last van gewelddadige passagiers dan van het kleine aantal vrouwen met een gezichtssluier dat wel eens de tram neemt. Maar het is natuurlijk makkelijker om een verbod op gezichtssluiers in te voeren dan om geweld tegen chauffeurs aan te pakken.”

Ook juristen vinden het verbod niet nodig. Zij stellen dat scholen en ziekenhuizen gezichtsbedekking kunnen verbieden in huisregels. Toch wil het kabinet een eenduidige, landelijke norm stellen. En daar blijft het niet bij wat de VVD betreft. „Een boerka, nikab of integraalhelm maakt contact lastig”, zegt VVD-Kamerlid Malik Azmani. „Met deze wet zetten we een goede eerste stap naar een totaalverbod. Gezichtsbedekkende kleding hoort niet bij Nederland.”